

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Verduurzaming bestaande utiliteitsbouw

Stéphanie van de Wiel

Nationale Netwerkbijeenkomst
Energiebesparing

Utrecht, donderdag 21 maart 2019

Ontwerp klimaatakkoord

- > Streefdoel 2030 en eindnorm 2050 utiliteitsbouw
- > Routekaarten maatschappelijk vastgoed
- > Overig instrumentarium

**Tafel GO;
U-bouw**

Opgave utiliteitsbouw 2030

Jaar	CO2 uitstoot
1990	8,1 Mton
2018	7,2 Mton
2030	4 Mton (doel)
=>	-3,2 Mton (totale opgave)

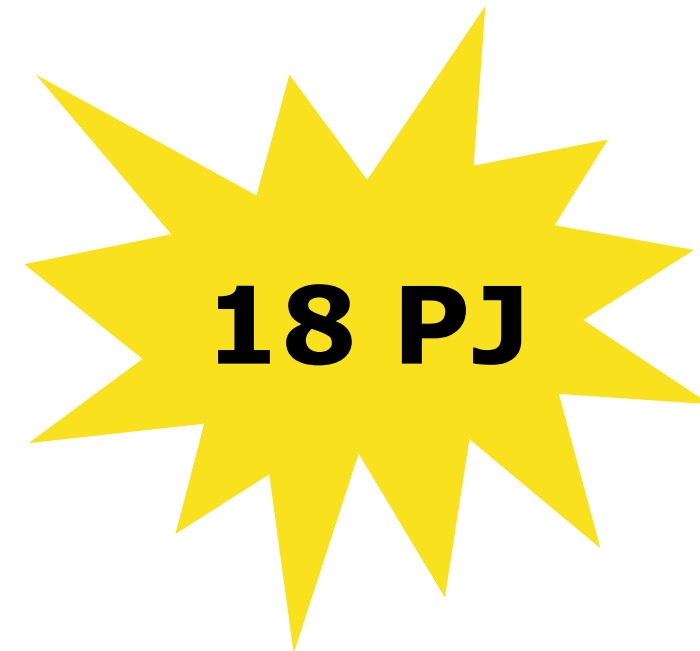

**50% CO2
reductie in
2030 t.o.v.
1990**

Additionele opgave bestaande utiliteitsbouw 2030

Invulling opgave	CO2 reductie
Autonome reductie	-1,6 Mton
Nieuwbouw	-0,5 Mton
Aardgasvrije wijken: +70.400 weq op warmtenet (10%)	-0,1 Mton
=>	-1,0 Mton (additionele opgave)

Referentiep pad gaat niet vanzelf!

- > Nieuwbouw: BENG + aardgasvrij
- > 100% naleving Wm
- > Kantoren label C in 2023
- > Vasthouden dalende trend (deels beïnvloedbaar)

McDonald's

T-Mobile

T-Mobile

Streefdoel 2030

- > M.n. aardgasbesparende opties
- > “Kosteneffectief en no-regret”
- > Relatief goedkope maatregelen zoveel mogelijk benutten (inregelen van installaties, warmte-terugwinning etc.)
- > Investeren op natuurlijke momenten

**Wijkgerichte
aanpak!?**

Streefdoel 2030

- › Varianten in kaart brengen (kWh/m².j, minimum isolatiewaarden, maatregelenpakket, ...)
- › Impactanalyse integrale kosten en opbrengsten
- › Overleg met koepels en bevoegde gezagen

**Planning:
1-7-2019**

Streefdoel 2030

- > “als uit de evaluatie [in 2025] blijkt dat de resultaten voor bestaande utiliteitsbouw achterblijven, wordt het streefdoel voor 2030 [...] alsnog omgezet in dwingende normering”

Eindnorm 2050

- › Energieprestatie van gebouwen (kWh/m².jaar)
- › Gebaseerd op NTA 8800
- › Gedifferentieerd naar gebouwcategorieën
- › Leidt tot vergaande energiebesparing

**CO₂ arme
U-bouw
2050**

Eindnorm 2050

- › Eigenaar verantwoordelijk
- › Toezicht door lokale overheden
- › Benutten natuurlijke momenten
- › Aansluiten wijkgerichte aanpak
- › Haalbaar en kosteneffectief

**Planning:
1-1-2021**

Overige normering (bestaand)

- > Hebben van een energielabel (ILT)
- > Aanbevelingen op energielabel treffen (overheidsgebouwen)
- > Nieuwbouweisen voor ingrijpende renovatie
- > Minimum isolatiewaarden bij verbouw
- > Rendementseisen voor installaties
- > Aircokeuring (ILT), keuring verwarmingssystemen

Overige normering (nieuw)

- > BENG eisen nieuwbouw (i.p.v. EPC)
- > Implementatie herziene richtlijn EPBD
- > Label C kantoren
- > IHP/MJOP (PO/VO)

Albert Heijn XL

En niet te vergeten

- › Harmonisatie wet- en regelgeving
- › Integrale handhavingsstrategie
- › Verantwoording op portefeuille- en concernniveau

**Planning:
1-1-2021**

Harmonisatie

- › Maximaal effect, minimale administratieve lasten
- › Afstemming Bbl / Bal (Ow)
- › Ruimte voor lokaal maatwerk

**Wijkgerichte
aanpak!?**

Vragen?